

UJEDINJENI ŽELEZNIČAR

LETO I.

Izhaja dvakrat na mesec.

Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana,
Karla Marksa trg 2
(prej Turjaški trg)
kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Stev. 7.

Tritisoč žrtev.

Zopet je v razbesneli pohlepnosti kapitalizem širše odprl svojo nenasitno grlo nego sicer, ter si hoče privoščiti naenkrat tritisooč rudarjev. In to vse zato, da bi ne trpele dividende delničarjev, ljudi, ki niti niso nikdar videli rova, morda mnogi niti ne znajo, kje se dobi premog, ali raste na drevesu, ali se ga dela v kakšni tovarni. Njim gre le, da žive iz dividend, ki je prava, resnična kri trpinov — rudarjev. In sedaj, ker je izmozgal, kar je mogel izmozgati ta delničar, sedaj jih meče na cesto — v glad in obup.

Trboveljska premogokopna družba — to je strašno ime med celo vrsto izkoriščevalcev tisočerih in tisočerih ljudi — proletarcev. To je madež v Sloveniji, kjer stoji toliko cerkev, iz katerih se uči: „Delavcem in najemnikom zaslužek jemati ali pritrjavati je eden iz naglavnih grehov.“

S čem zagovarja Trboveljska družba to reduciranje? Trdi, da se je pojavila kriza v uporabi premoga in da jo prevelika konkurenca inozemskega premoga sili k temu. To je pa laž. Domača produkcija premoga je zaščiten skozi celo leto s carino. Vsled tega si je družba izprešala velikanske dobičke. Sedaj gredo pa še na to, da se ti dobički še povečajo, kar hočejo doseči z odpustitvijo 3000 rudarjev in poleg tega še znižati mezde za 10%. Hočejo vzeti tudi družinske in draginske doklade. Preostali naj bi delali samo dva šhta, izmenjajoč se, torej nekaj turnus.

To je atentat vsemogočnih kapitalistov na delavske eksistence in življenje. Že sedaj so mezde rudarjev pasje. Šikanira se jih, stanovanja se jim da takšna, da so podobna brlogom, kaznuje se jih za malenkosti. Iz zakona o zaščiti delavcev se delajo norca — in to vse nemoteno, nezakonovano. In to vse zato, ker delničarji zahtevajo letos 50% čiste dividende.

To je vzrok in nič drugega. Biseri nakit na belem vratu raznežene žene delničarja, dragocen kozuh, svilena obleka... pa magari vse prepojena s krvjo rudarjev... tega se ne ustrašijo. Dividende morajo biti visoke, pa magari poginejo rudarji in njih žene in otroci.

Tako požira bog Moloh, fetiš kapitalistov, človeške žrtve v dvajsetem stoletju, kakor jih je požiral v dobi Kartagine in Babilona.

Vsa slovenska javnost je zakričala. Delavstvo v grozi in sveti jezi, buržuazija, da prikrje svoje kremplje. A če bi šlo resno naši buržuaziji za te žrtvovane žrtve, ne, če bi ji šlo vsaj za celokupno narodno gospodarstvo, bi ona našla sredstva — saj je vladajoči razred — in bi to onemogočila.

Ali buržuaziji ni resno za to. Saj je „Zveza industrijcev“ napravila generalni načrt, kako delavstvu znižati mezde vsepovsod. Polagoma se bo to, seve, vršilo. Trboveljska družba je napravila prvi „poskus“.

Ta načrt je bojni načrt vladajočega razreda proti delavskemu razredu. To je krut razredni boj, in kdor še sedaj tega ne vidi in ne pozna, ta je dobil od buržuazije „kuš-honorar“ v obliki tej ali oni.

Proletariat mora nastopiti tu enotno in mi železničarji kličemo vsem: Vsi, kar vas je, ki prodajate svojo delavno moč in ste ponižani, kakor eden na plan, da odbijemo ta naval in nepad to strašno žrtvovanje bogu Molohu tritisooč ubogih izmozganih žrtev.

Netopirstvo.

Nasprotstvo, ki je nastalo med delojemalci in delodajalci, ko se je pojavil kapitalistični način gospodarstva, je nepremostljivo. Delo in kapital sta odvisna drug od drugega, nikakor pa to ne more biti povod, da je mogoč mir med obema razredoma. Ta mir je nemogoč, pa če tudi bi ga kdo hotel ustvariti. Interesi delojemalcev od interesov delodajalcev so tako različni, da neprestano povzročajo konflikte. Delavec mora, ako hoče živeti, prodati svojo delovno silo kapitalistu, ki gleda, da to delovno silo čim ceneje kupi, da njemu ostane čimvečji profit iz te delovne sile. Ker pa je delovna sila nerazdružna z lastnikom iste, delavcem, t. j. ker je delovna sila delavec sam, on zopet gleda, da proda svojo delovno silo kolikor mogoče za tako ceno, da ne bo le životaril in z izkupičkom (mezdo) te kupčije le samo obnavljal porabljeno silo, nego da bo tudi živel človeku dostojno. Vsled tega nastane konflikt. Kapitalisti skušajo delavce popolnoma zasužnjiti: gospodarsko in politično. Kapitalist, ki poseduje vsa produkcijska sredstva, lahko vse delavce odpusti in izstrada, ter najde nove delavce, ki se ponujajo za nižjo plačo v delo; samo da žive.

Kapitalisti, torej ljudje, ki tvorijo svoj družabni razred in v katerega spadajo vsi oni, katerih glavni življenjski vir je posedovanje kapitala, t. j. tovarne, delavnice, rudnikov, zemlje itd., kjer imajo kupljeno delovno silo — delavce, da jim delajo, dobiček pa spravljajo za se, so organizirani. To so vsi, bodisi strankarskih struj katerihkoli, ki so organizirani enotno v delniških družbah, kartelih, trustih, s ciljem, nastopati enotno proti delavstvu njegovim zahtevam in delati na to, da se kupi delovna sila kolikor mogoče po ceni in da si ne delajo pri tem medsebojne konkurence. „Zveza industrijcev“, ki nastopa pri vsaki priliki, kjer se pojavi konflikt med delodajalcem in delojemalcem, je znana vsem in je dokaz, kako zna kapitalist za svoje razredne koristi nastopati enotno, ne glede, da so v „Zvezi industrijcev“ včlanjeni kapitalisti različnih strankarskih, ali kakor navadno govorimo, političnih orientacij. Delavstvo nasproti postavlja svoje zveze, imenovane strokovne organizacije, ki branijo organizirano in — vsaj morale bi — enotno interese delavstva, torej delavskega razreda. Razredni boj se bje tu vidno vsakemu delavcu, ako hoče videti in misliti s svojimi možgani in ako njegova strahopetnost še ni postala tako hlapčevska, da potisne raje, kakor ptič noj, glavo v pesek, da ne vidi, kedaj se mu oskubi perje, samo da ne pride v „nepotreben“ konflikt. Pravimo „nepotreben“, ker se najdejo še dandanes taki, ki to tudi govore in mislijo, da jih bo v poniž-

nosti in pokorščini manje bolel bič, ki ga vihti nad njim delodajalec.

Rekli smo, da bi vsaj morale strokovne organizacije braniti enotno in energično interese delavstva.

Ali, to bi bil razredni boj in — dovolite — v škodo državi. Tako namreč govore organizatorji in funkcionarji tistih „tudi“ strokovnih organizacij, ki so ustvarjene zato, da slabe delavsko borbo za pravice in ki služijo indirektno namenom delodajalcev. Funkcionarji takšnih, ki jim delavstvo po pravici pravi „žoltih organizacij“, vedoma delajo v sporazumu s kapitalisti. To se vidi ob prilikah, ko oblečejo frak in kot lakaji ali pa zaupniki kapitalistov sedajo z njimi za eno mizo. Najdejo se tudi, ki nevedoma služijo kapitalistom. To so ljudje, ki so videli bedo, a jim je bilo to le kot interesantna epizoda iz življenja, ker je sami niso okušali, nego le gledali, kakor sliko v kinematografu. Njihova meščanska vzgoja se jih je oprijela tako, da si ne morejo misliti, da bi poskušali pogledati tudi v drugo smer in potipali resnico s prsti. Taki ljudje vidijo „socialno čuteče“ može, „ugledne osebnosti“, iščejo odrešenika in se boje samega sebe. Nikakor jim ne gre v glavo, da je človek sam svoje sreče kovač in da ni in ne bo nikogar, ki bi se zanj žrtvoval, ako se ne bo sam.

Eni in drugi „zavedni“ in „nezavedni“ beriči kapitalistov so silno škodljivi delavskemu vprašanju in mnogo krivde leži na njih, da se delavstvu godi tako mizerno in se postopa z njim tako suženjsko. Ker je po svoji vzgoji, ki nam jo je že od mladosti dala in vsilila kapitalistična družba, delavec lažje dostopen tistim idejam, ki so se mu vlivale v možgane že od mladih nog t. j. pokorščino gospodu, moli in delaj in trpi, plačilo pride na drugem svetu, bogataš ne bo videl nebeškega kraljestva, nekdo mora biti, ki ukazuje, drugi, ki izpolnjuje, in tako dalje, je takim kapitalističnim agentom — funkcionarjem žoltih strokovnih organizacij dokaj lahko naloviti člane, ki potem, tako organizirani, nevede in nehoti nastopajo zoper samega sebe, zoper svoje pravice, preslepljeni s tem ali onim malenkostnim uspehom, ki je spretno vržen iz bogatinove mize med gladne in izstradane. Uspavajo se pri vsaki osebni nagradi, da se tako izrazimo, ki jo je deležen ta ali oni priganjač — agentov agent, češ, vsaj nekaj organizacija le doseže in v upu in strahu pričakuje, ali bo in kedaj bo doletela tudi njega taka „osebna nagrada“.

Takih dokazov je polno, le ozrimo se okrog sebe.

Tistemu delu močnih mož in žena, ki so v sebi zlomili klečoplastvo in se otesli v mladosti vcepljenih nazorov in ki so se organizirali v razredno-zavedni, razredno-bojevni strokovni organizaciji, ki jim je jasno, da razredni boj ni politična fraza nego resnica, živa resnica, pa žolte organizacije vrše to, kar vrši cestni razbojnik. Zavratno jim sujejo otrovano bodalo v hrbet. Razredna borba bi bila za delavstvo stokrat uspešnejša, ako bi se ne našlo v vrstah delavcev samih, ki pomagajo kapitalizmu.

Zanimivi pojavi pa so se sedaj po vojni, ko so strokovne organiza-

cije postale ne samo nabiralnica članarin in izplačevalnica podpor, nego tudi armada za izvojevanje svojih pravic, čuvanje socialnih — čeravno slabih — zakonov in bramba starih pravic, pokazali v dvoživkah in v netopirstvu. Najdejo se namreč v razredno-bojevnih strokovnih organizacijah člani, ki jih instinkt sili in vodi v te organizacije, hlapčevstvo pa jim svetuje, da sedejo na dva stola, t. j. da postanejo tudi člani še druge organizacije, da se tako „nikomur ne zamerijo“. To se posebno opaža pri železničarjih. Da se ne zameri „svoji“ kategoriji, ki si je postavila iz vzrokov, ki pa si jih sama ne zna izčrpno raztolmačiti svojo kategorijsko organizacijo, je član te organizacije poleg tega, da je organiziran tudi v „Ujedinjenem Savezu Železničarjev Jugoslavije“ kot razredno-zavedni organizaciji. „Kdo ve“, modruje tak, morda pa mi lahko pomore kategorijska, kjer mi „Ujedinjena“ ne bo mogla“. Ali pa nacionalna, ako mi internacionalna ne bo mogla. Itd.

S tem pa pomaga prav občutno slabiti moč razredne organizacije in interesantno (pa tudi žalostno) bo videti v slučaju kakšne akcije, kjer bo razredna odredila te bojevne mere, a kategorijska bo izdala nasprotno parolo. Koga bo tak „dvojni“ član ubogal? Kot disciplinirani član? ...

„Ujedinjeni Savez“ bo proklamiral obustavo dela, „Društvo Strojvodij“, recimo, bo reklo: „Ne, smo proti“. Strojvodja, član „Ujedinjenega Saveza“ in „Društva Strojvodij“, kaj boš naredil v tem slučaju?

To so pojavi, ki jih treba izkoreniniti. Netopirstvo se mora iztrebiti. Kdor ni ptič ne miš, nima mesta med nami. Ali da se izrazimo z evangelijskimi besedami: „Ker nisi ne mrzel ne topel, te bom izpljunil iz svojih ust.“

Torej že stari Hebrejci so zaničevali „srednje liniaše“ in jih izpljuvali iz ust svojih.

Tudj mi bomo storili tako!

Naš strokovni razvoj!

Mislím namreč s tem predvsem na Maribor in njegovo okolico, če ravno velja velik del tega, kar hočem tukaj naglasiti, tudi za vse ostale kraje.

Odkar smo se ujediniili, se počuti vsak razredno zaveden in o potrebi zdrave in resne železničarske organizacije prepričan sodrug nekako olajšanega, kakor bolnik, ki je srečno prestal težko in nevarno operacijo. Saj je bilo to ujedinenje končno tudi operacija v gotovem smislu, če tudi ni bila krvava. Bilo je potrebno marsikatero težavo premagati in mnogo je bilo takih, ki so z glavo skimavali ter pondarjali, da stvar še ni zrela za operacijo, ampak da bi bilo treba še nekoliko časa čakati. Odkrito rečeno so bili mnogi dobri in prepričani sodrugji, ki so imeli premalo vere v uspeh; poleg teh pa je bilo mnogo sovražnikov organizacije, ki bi bili radi saj zavlekli, če že ne preprečili, da bi prišel ubogi železničar — suženj zopet do vpliva in ugleda, kakega je že imel. Zvezarski generali so ponovno na zedinjevalnih konferencah pondarjali, da še ni čas za zedinjenje, ker jim ni uspelo, da bi prodrl s svojo „stanovsko“, ki je ravno toliko vredna, kot ona državnih uradnikov, ki pripravljajo doma grom in točo, ko pa

pridejo pred ministra, pa se ceđe same lojalnosti ter brez potrebe naglašajo to, kar minister sam dobro ve, namreč, da so zvesti uslužbenci, ki bodo svojo nalogo vršili vseeno, če jim vlada tudi ničesar ne da. Poudarjam, da žoltih krumirskih organizacij ne bi bilo, ako ne bi bilo pravih delavskih. Pa pustimo to za sedaj in se obrnimo raje našemu delu. Mi v Mariboru smo tedaj v kratkih treh mesecih, to je: od kongresa ujedinjenja (25. oktober 1925), napredovali za 100%. Ako bo naše delo tako napredovalo, tedaj bomo ob obletnici zedinjenja zaznamovali samo v Mariboru 3000 organiziranih železničarjev in bomo tedaj nekako približno tam, kjer smo bili ob tem času leta 1920. To je naša glavna naloga za najbližjo bodočnost. Ko bomo to ogromno delo opravili, tedaj bomo nesli luč razredne zavesti proti jugu. Da to dosežemo, moramo si stvariti gotove predpogoje: V Mariboru bomo čim prej zgradili zborovalno dvorano, ki bo naše ognjišče, naše zbirališče, da: ki bo naša strokovna in obče organizatorična cerkev, da ne bomo primorani iskati milosti pri buržuaziji, ki nas sovraži in pusti raje svoje z delavskimi žulji zgrajene dvorane prazne, kot da bi jih dala delavstvu na razpolago. Dvorane nam je tedaj potrebno tako, kot ribi vode za življenje. Dvorana nam ne bo namreč služila samo za to, da bomo lahko razpravljali o vseh naših težnjah in težavah dnevnega življenja, ampak kjer bomo predvsem brusili ter pilili našo razredno zavest, našo proletarsko ljubezen ter solidarnost, brez katere ni zmogovitega napredka.

Da bo naše delo uspešnejše, zato smo si ustanovili godbo, ki mora biti in bode samo proletarska. Imamo tudi že ugleden pevski zbor in v teku je akcija za nabavo železničarske zastave. Toliko strokovna organizacija vseh treh mariborskih podružnic USŽJ, kot tudi železničarsko pevsko društvo „Krilato kolo“, bosta v tekočem letu razvili svoje zastave, kar bo gotovo velikega pomena za naš razvoj. Sodrugi, na delo tedaj, da bomo čim prej izbrisali madež, ki je padel na nas, češ: nismo dorasli, da bi bili vredni se postaviti v vrsto organiziranega delavstva celega sveta.

n.

Iz sekcije vlakospremnega osebja.

Le redkokeđaj se kdo od vlakospremnega osebja oglasi v našem strokovnem glasilu. To bi si človek tolmačil na ta način, da je v tej službi vse v redu ter ni nikakršnih pritožb, ali pa imajo ti ljudje tako malo časa, da niti ne morejo svojih teženj zapisati na košček papirja ter ga oddati v uredništvo. Prepričan sem, da je slednje res.

Odkar teče železna kača po slovenski zemlji, ni bilo vlakospremno osebje tako brutalno izkoriščano, tako brezobzirno tirano od vlaka na vlak, brez počitka, brez zadostne hrane, v silnem mrazu, slabo oblečeno, kot se je to godilo vlakospremnemu osebju kralj. SHS direkcija Ljubljana v zimski dobi 1925-26 po Kristusu, sedem let po preobratu, to je sedem let po tistih dneh, ko je vsa slovenska buržuazija z ysemi svojimi sekundanti in priganjači vred vpila na vsa usta, da se ima Slovenija edinole slovenskemu železničarju za-

hvaliti, da se ni sto in stotisoče podivjanih vojaških tolpa razlilo po naših krajih in jih opustošilo. Železničarska disciplina ni niti za trenutek popustila in vsa brezglavost tedanjih narodnih voditeljev železničarjev ni spravilo iz ravnotežja. Vsi od prvega do zadnjega, ki so imeli takrat in imajo še danes kaj za govoriti, so nam odkrito priznali in seveda tudi svečano obljubljali, da bodo storili vse, kar je potrebno, da bo železničar v novi državi živel človeka dostojno življenje. Da, takrat, ko je bila gospoda v stiski in negotovosti, kaj bo jutri, je bil železničar deležen hvale, ko se je pa stvar nekoliko ustalila in je bila nevarnost odstranjena, so tudi hvale prenehale. Polagoma so nastopile namesto pohval in priznanja — kazni.

Začeli smo v novi državi novo življenje. To življenje pa za železničarja nikdar ni bilo človeka dostojno. Gospoda, ki se je ob prevratu tresla, je bila z železničarjem samo zato prijazna, ker se je počutila slabo — danes se počuti dovolj močno — a železničar je slab, zato pa trpi in delaj in molči, dokler se ne zvrneš po tleh. Danes ti železničar nisi človek, ker si slab in slabega človeka, naj si bo tudi železničar, se nikdo ne boji.

Nismo imeli v teh sedmih letih „osvobodjenja“ vlade in nji podrejene železniške oblasti, ki bi se brigala za dobrobit železniškega osebja vsaj v isti meri, kot bi storil to razumen gospodar za hlapca, da ga ohrani čilega in za naporno delo sposobnega. Mislim, da je rentabilnost železnice odvisna od živega materiala vsaj v isti meri kot od mrtvega. Ustanovilo se je prvo žel. obratno ravnateljstvo v Ljubljani za proge južna železnice v Sloveniji in Hrvaški. Na čelu tega ravnateljstva so bili sami Slovenci, torej naši rojaki, ki so poznali nas in našo dušo tako dobro kot mi sami. Prvi čas, ko so bile prometne razmere tudi v Sloveniji radi razbitega in nezadostnega voznega parka pod vsako kritiko, jim je osebje, ki je izšlo iz stare solidne šole, prav prišlo in le temu osebju se imajo gospodje na vodilnih mestih kot vsa slovenska javnost zahvaliti, da je Slovenija vzlic vsem težkočam glede prometa, reda in poštenosti prednjačila vsem pokrajinam v državi. Ali kmalu smo zopet spoznali naše nove gospodarje — rojake. Zapazili so namreč, da imajo slovenski železničarji še neke pravice in ugodnosti, ki spominjajo precej na Evropo in tukaj — takorekoč na pragu Evrope, tega pač ni treba. Ukine se eno, ukine se drugo in tretje, ker sedaj, ko smo mi gospodarji, našim železničarjem tega ni treba. Te ugodnosti jim je dal tujec, mi bratje in rojaki lahko vse to kratkomalo ukinemo. In ukinjali so. Ukinjali so tako dolgo, da je preostalo samo še to, da ukinejo nas, t. j. ves živi material, in poskusijo dobičke delati samo še z mrtvim materialom in nekaj gospodov na raznih stolcih. Saj direkcija in gotove komisije itak ostanejo.

V času tega ukinjanja je pa kar deževalo imenovanj raznih visokih gospodov pri direkciji in razni nadzorniki, višji in centralni, so rastle kot gobe po dežju. Ne bo odveč, če ugotovim, da je leta 1922 bilo pri obratnem ravnateljstvu južne žel. Lb. več višjih in centralnih nadzornikov, kakor pa v Avstro-ogrski za celi potek južne železnice. Pa to še ni tako čudno. Čudno je bilo samo to, da pri vseh teh nešte-

vilnih imenovanj visokih uradnikov gospodom ni bilo mogoče pri dunajski direkciji tudi za nižje osebje kaj doseči, kar so si sicer — po njihovem zatrjevanju — silno prizadevali. A Dunaj je ostal za njihove prošnje glede osebja gluha. Samo nadzornikov je deževalo. Vlakovodje so imeli takrat že 8—10 in 14 let izpite, a imenovanja nadsprednikom ni bilo mogoče doseči; zavirači so v službi osiveli, a njih nastavitve ni bilo in ni bilo mogoče doseči ter zadostiti zakonskim predpisom, ker ti že leta in leta nadomestujejo nastavljenca ter kot taki nosijo odgovornost. To ni šlo in ni šlo vzlic silnemu prizadevanju gospodov ljubljanskega obratnega ravnateljstva.

In tako smo priromali bivši juž. žel. že na pol berači pod drž. žel., kjer delamo med vsemi direkcijami v državi SHS častno izjemo, da imamo nad 3/5 osebja nenastavljenega, da imamo stalež nadsprednikov najmanj za 60 preizek in ljudje opravljajo na pol zastoj, na pol pa za kazen višjo in odgovornejšo službo, za katero še nikdar niso bili plačani.

Zakaj naštevam vse to, kar je itak vsem znano. Zato, da se sveži spomin in predzgodovina našega gorja in opozorim merodajne kroge, da železničar krivic, ki so se mu godile in še gode, ni pozabil.

Da preidem k vlakospremnemu osebju, za kar sem se prav za prav namenil. Kekel sem, da še nikdar ni bilo vlakospremno osebje tako brutalno izkoriščano, kakor je sedaj. Oglejmo si samo tovrni promet v najhujši zimi. Vožnja traja po voznem redu iz Ljubljane do Zagreba 9—12 ur. Zamudredno 10—14, je 20—26 ur nepretrgane službe, da celo 34 ur so rabile skupine nepretrgoma v mrazu 20 stopinj, da so prispel domov, kjer so jih po preteku 8—10 ur zopet spodili v službo. V Ljubljani imamo namreč cel štab priganjačev, ki tuhtajo celi dan, kako bi se dalo vlakospremne skupine še bolj izrabiti, da bi se izhajalo še z manjšim številom osebja, ker za sprejem novih moči baje nema kredita. Vlakospremno osebje je, kakor rečeno, vozilo namesto predpisanih 9—12 ur 30 do 34 ur, ter je s tem zgubilo na mesec do 120 ur zakonitega počitka, ali z drugimi besedami, napravilo je mesečno do 120 ur nadurno delo, za kar pa žalibog ni plačilne možnosti, ker za nadurno delo pri vožnji baje nema kredita. Kredit za nadurno delo je pa pri direkciji za pisarniška dela in sicer precej visok.

Ali, sodrugi vlakospremniki, za vaše čezurno delo nema kredita, za nastavitve zaviračev, ki že leta in leta opravljajo službo sprednikov, nema kredita, za imenovanja sprev. vlakovodjev, ki vršijo stalno službo vlakovodjev nadsprednikom odnosno v kateg. III. Nema kredita, nema kredita za popravo kasarn, kjer vi počivate med postankom, da bi bila stanovanja za človeka sposobna, tudi ni kredita za še dolgujočo službeno obleko, niti ni kredita za vaš po zakonu zajamčeni letni dopust. So pa mesto kreditov predvidene kazni in sicer za vsako malenkost in tako gorostasne, da smo upravičeno mnenja, da nam bo iz fonda naših vplačanih kazni v kratkem času izplačano vse to, kar nam na račun — nema kredita — odrekajo.

To prav za prav ve vsak železničar. Kar je pa za vsakega železničarja neobhodno potrebno vedeti, je to, da imamo

železničarji silno moč v rokah. Potrebno je samo, da se te moči tudi zavedamo in da smo enotni in solidarni. Da se pa enotnost in solidarnost doseže, je nujna potreba, da se železničarji vsi brez razlike vseh verskih, nacionalnih in političnih naziranj organiziramo v enotni razredno zavedni železničarski organizaciji in to je edinole Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije. Zatorej vsi v organizacijo.

Eden izmed mnogih, ki krivic ne pozabijo.

Čemu zakoni?

V zadnjem času je bilo uveljavljenih več zakonov in naredb ministerskega sveta, ki imajo silo zakona.

Tako odreja zakon o drž. prometnem osebju in tozadevna rešenja, da pripada železničarju razlika od 1. okt. 1923, a o tej ni ne duha ne sluha, parlament o tem molči, finančni minister da v proračun celih 10 milijonov in zakonu je zadoščeno.

Enako zakon o zavarovanju delavcev predvideva, da mora delodajalec prispevati za bolniško blagajno enako svoto kot jo vplačajo delojemalci. To odreja tudi naša naredba in bi imela uprava za čas, dokler se nabira rezervni sklad, vzdrževati in prispevati za vse izredne izdatke.

Kako se pa godi pri nas?

Centralna uprava bolniške blagajne do danes še ni čutila potrebe, da bi položila obračun o svojem poslovanju, da bi bilo 60.000 železničarjev obveščanih, kak je sploh finančni položaj humanitarnega fonda. Do danes še ne vemo, če in koliko je sploh prispevala državna prometna uprava. Culi smo le o velikih nerednostih in sicer iz dnevnega časopisja, pa niti centralna uprava, niti ministerstvo ni smatralo za potrebno, da vsaj tedaj odgrne zastor čez to veliko skrivnost.

V času od 11. do 13. aprila 1926 se vrši v Beogradu prva redna glavna skupščina bolniške blagajne. Dolžnost naših sodrugov bo, da bodo podvrgli vse doseđanje delo imenovane centralne uprave ostri kritiki, da bodo zahtevali točne račune. Nastopiti bodo morali ostro za upostavitve samouprave posameznih oblastnih odborov. Zahtevati pa bodo morali izrecno (saj bo ministrov zastopnik navzoč), da uprava spoštuj zakone. — Državni prispevek za tekoče leto bi imel znašati okoli 26 milj. Din, a ministerstvo saobračaja je vstavilo v proračun za to budžetno leto le 17 milj. Din. Čemu torej predpisuje zakon, da ima uprava prispevati enak znesek kot mi delavci? Ali je to le ironiziranje?

Sedaj pa pride še lepše! Finančnemu ministru se zdi gornja postavka prevelika, štediti je treba, torej se gornja postavka reducira. Nato bo prišlo to še pred parlament in tam nas po dosedanjih izkušnjah lahko doleti še večje presenečenje.

Centralna uprava boln. blagajne ima točno evidenco (vsaj morale bi jo imeti) koliko vplačamo člani letno na prispevkih. Enako svoto ima ustaviti prometni minister v svoj proračun, črtati in reducirati te svote ni upravičen nikdo, ker mora zakon veljati tudi za ministre in parlament, dokler ga pač ne spremene.

Opozorili smo na gornjo protizakonitost vse parlamentarne klube ter pričakujemo, da bo uprava izvrševala zakonite dolžnosti.

—k—

Karl Marx in strokovne organizacije.

(4. nadaljevanje.)

Strankarska neodvisnost strokovnih zvez.

Trditev, da je brezmiseln vsaka delavska stranka, ki se ne naslanja na strokovno gibanje, je izrekel Marx l. 1869, ko so nemški socialisti na kongresu v Eisenachu ustanovili nemško socialdemokratsko stranko. Kakor vemo se je razvila ta stranka v najmočnejšo delavsko stranko, ki je načelovala mednarodnemu delavskemu gibanju do svetovne vojne. In Marx tudi taki stranki ni prorokoval nobene velike bodočnosti? Ali se je torej motil?

Marx ni sodeloval pri ustanovitvi nemške socialdemokratske stranke. Vendar ni bil proti stranki, temveč za njo zlasti radi posebnih nemških razmer. V Nemčiji je delavsko politično gibanje starejše kakor strokovno. Reakcionarni zakoni so za časa Marxa in še dolgo potem prepovedovali vsako politično delavnost strokovnim organizacijam. Nemško delavsko gibanje tako politično kot strokovno se je moralo vedno boriti za svojo eksistenco. Vladajoči razredi so proti njemu uporabljali najnasilnejša sredstva. Zato je bilo za nemške delavce vedno veliko bojno polje — političen boj. Spomnimo se samo zloglasnega Bismarckovega „Socialistengesetz“,

da razumemo razvoj nemškega proletarskega gibanja.

Marx je bil z ozirom na dejanske razmere za to, da obstoja politična stranka in strokovno gibanje. Povedal je pa jasno, kako razmerje naj bo med tema dvema deloma proletarskega gibanja. Schweitzerjeva struja je hotela podrediti strokovne zveze politični stranki. Marx je povedal svoje stališče k temu v pogovoru s Hananom. Ta nam pripoveduje sledeče:

„Dr. Karla Marxa sem najprej vprašal: Ali morajo biti strokovne zveze odvisne od političnega društva, če hočejo biti za življenje sposobne? Odgovor je bil: *Nikdar se ne smejo strokovne organizacije spraviti v zvezo s politično stranko ali postati odvisne od nje*, če hočejo izpolniti svojo nalogo; če se to zgodi, se to pravi, zadafi jim smrten udarec. *Strokovne organizacije so šole za socializem*. V strokovnih organizacijah se delavci vzgajajo v socialiste, ker se tu dnevno pred njihovimi očmi bojuje boj. Vse politične stranke, pa naj bodo katerekoli, brez izjeme, navdušujejo množico delavcev le začasno. Strokovne organizacije pa vežejo trajno množico delavcev, samo te so v stanju, da predstavljajo resnično delavsko stranko in da postavijo nasproti oblasti kapitala pravi branik. Večina delavcev je spoznala to, da mora zboljšati svoj gmetni položaj — pa naj pripadajo katerikoli stranki. Če se pa zboljša delavcev materialni

položaj, potem se lahko delavec bolj posveti vzgoji svojih otrok, ženi in deci ni treba potem hoditi v tovarno, on sam se lahko bolj duševno vzgaja in neguje svoje telo; potem postane socialist, ne da bi vedel za to.

Drugo moje vprašanje je bilo: Ali naj strokovna organizacija izdaja svoje posebno glasilu? ... Odgovor je bil sledeč: „Ravno strokovni list je zveza, tu morajo priti do izraza različni nasprotujoči si nazori, obravnavati je treba mezdne razmere v raznih krajih, kjerkoli mogoče nuditi sliko o zaposlenosti v raznih panogah...“

... Končno je še nasvetoval, da naj se nikdar ne vezemo na osebe, temveč da imejmo vedno stvar pred očmi in da naj po tem sodimo. „Kaj vas briga Liebknecht, dr. Schweitzer, moja oseba, samo stvar — ta je prava.“

Marx se je torej izrekel za najpopolnejšo strankarsko neodvisnost strokovnih organizacij. Vsaka strankarska odvisnost pomeni za nje „smrten udarec“. Vso pravilnost Marxovega stališča lahko vidimo danes v Jugoslaviji: nekatere strokovne organizacije so bile odvisne od komunistične stranke, druge od socialdemokratske, tretje od narodno-socialistične itd. To je popolnoma zdrobilo strokovno gibanje in kot posledica tega je skrajno poslabšanje delavskega položaja.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Iz naših oblasti, podružnica i povjereništva.

Zagreb. 14. II. održana je vrlo uspješna konferencija vlakoprtnog osoblja u našim saveznom prostorijama. Odazvao se iznad svakog očekivanja vrlo lijep broj zagrebačkih vlakopratioca. Konferenciji je predjedao drug Hanž, perovodjom je bio izabran drug Lušetić, a o položaju vlakopratioca, njihovim moralnim i materijalnim pravima podnio je opširan referat drug Pongračić. Na kraju svojih izlaganja on je podnio i izvještaj o svima koracima, koje je u tom kratkom vremenu preduzela ujedinjena organizacija, da bi se položaj vlakopratioca popravio. Istodobno je pročitao sve postavke, koje je uprava ujedinjenog saveza podnjela kod Ministarstva i ostalih željezničkih upravnih tijela. Da bi se položaj vlakoprtnog osoblja popravio, da bi mu se učevala dosada stečena prava i zadovolila nova, da se spriječe svakodnevne šikane nad tim osobljem, nužno je posjedovati čvrstu strukovnu organizaciju, koja će jedina biti kadra da osoblje brani.

U daljoj diskusiji sudjelovali su drugovi Hanž, Lušetić, Juričić i osatli, koji su redom izjavljivali svoje slaganje sa mišljenjem predgovornika. Na predlog druga Hanža konferencija donijela je sljedeće zaključke: ima se živo poradi na organizovanju vlakoprtnog osoblja putem čestih sastanaka i dogovora, koji se moraju održavati najmanje svakomjesečno; ima se među cjelokupnim vlakoprtnim osobljem popularizirati sve zahtjeve, koje je podnjela ujedinjena željezničarska organizacija; ima se za 28. II. sazvati ponovna konferencija, koja treba da proširi svoj dnevni red tamo, da će se izabrati jedan stalan odbor vlakopratioca, koji će imati zadaću da propagira među osobljem u i izvan Zagreba misao organizacije i da radi na njenom ojačanju. Posle konferencije 28. II. sazvat će se oblasna konferencija vlakoprtnog osoblja za cijelu oblast zagrebačke Direkcije.

Iz radione nema naročitih novosti. Većina radnika spava snom zadovoljnika i pravednika, u koji su uljuškani izdajničkom robotom Bude Milutinovića, te pustim obećanjima radičevskog „seljačkog“ narodnog zastupnika Vinka Trnjara. Tek javit ćemo Vam jednu stitnicu, koja je vrlo karakteristična za prilike među radnicima, a naročito karakteristična za karakter onih nekolicine nezalica, koje su se kupile oko zloglasnog Bude. Onaj famozni Brđjanović, koji je bio glavni oslon Budinog razbijanja jedinstva željezničarskog klasnog pokreta, koji je kao njihova vrlo povjerljiva osoba bio proturan i u zajednički akcioni odbor za izvodjenje ujedinjenja, i koji je onako kukavički napustio i akcioni odbor i rad na ujedinjenju i počeo da radi proti, taj isti Brđjanović ušao je sada među jezuita, saveznike onih naših neprijatelja, koji su nas na Zaloškoj cesti svojevremeno onako ismasakrirali. Zaista jadnije nije mogla da svrši bratija, koja se okupljala oko Bude Milutinovića.

Od sada ćemo morati posebnu pažnju posvećivati zagrebačkim žutokljunašima, narodnim željezničarima, protiv kojih nam iz dana u dan stižavaju najrazličnije tužbe. Vrhovi te organizacije potpuno su u rukama direkcijske birokratije, koja i sa članovima postupa isto tako kao i sa ostalim podređenim željezničkim osobljem. Pa ne samo to: dok se prema ostalim službenicima moraju poštivati kolko tolko regule zakona, dotle se na prema članovima ne čini, već ih se na najbestidniji način guli i eksploatiše. S tim ljudima, koji se zovu „uprava udruženja narodnih željezničara“, morat će se zabaviti i samo državno odvjetništvo, koje je naročito zvano da gana kršioce zakona i otimače tudjega dobra. Oni to rade u najpunijoj mjeri. Uzimaju članarinu, na način koji je jednak prosto otimačini, i takovim licima, koja nisu nikad bila niti htjela biti njihovi članovi; uskraćuju potpore onim članovima, koji su ih davno stekli; molbe za intervencijama, koje im povredjeni članovi podnose, g'upo odbijaju; itd. Za sada iznosimo samo to, a u narednim brojevima iznjt ćemo njihove zločine u življenju svjetlu. Željezničare širom pruga pozivamo, da se klone svega što je okršteno narodno željezničarskim, jer se pod tim imenom kriju obični otimači vaših teško zaradenih para i stečenih prava.

Indija. Na posljednjem sastanku odlučili smo, da vas o svim događajima u našoj podružnici redovno budemo izvješćivali. Ove izvještaje neka se štampa u naš

Ujedinjeni Željezničar, kako bi našim radom i našim prilikama bili upoznati i širi željezničarski redovi. Od kako imamo opet svoj list i od kada se u listu piše i o našim prilikama, od tada nam je u mnogo olakšan rad i mnoga zabludjela ova opet se vraća svojem stadi. Pod ovcom mislim neorganiziranog druga, o pod stadom mislim našu organizaciju, u koju se ponovno okupljanje sa uspjehom vrši. Doduše ne dolaze svi od jednom: dolaze jedan po jedan, ali dolaze. To je za stvar odlučujuće i važno. Neka dodje svaki dan jedan, i mi smo za godinu da opet najjača podružnica ovog Saveza. Ne mislim po broju, već po duhu, jer u redove organizovanih ulazi se sada sa mnogo jačim duhom, sa mnogo više svijesti u stvar organizacije i prave proletarske borbe, nego je to prije bilo. Među organizovanima radimo pako na tome, da tu proletarsku svijest čim više produbimo.

Od našeg ponovnog ustajanja počimaju izbijati i vidniji rezultati. Tako je ukinut onaj 1 sat produljenog radnog vremena svetkom, te radimo opet od 7 do 11. Možda će i naše nezadovoljstvo sa sadanjim liječnikom biti reparirano. Zadnjih dana ugnjaviše nas sa oduzimanjem ličnih legitimacija, koje nam još uvijek nisu povraćene. Informirani smo, da taj gospodin kod Direkcije, koji treba da nam legitimacije zamijeni, sa tim radom uopće ne žuri, šta više ni nužnih formulara ni papira još si nije priredio. Po toj stvari intervenirat ćemo preko druga Krekića, a ako to neće pomoći, pokrenut ćemo jaču i širu akciju. Još nešto: na jednoj zabavi dali smo na lutrijsko igranje umjetni buket crvenog cvijeca, što nam je donijelo lijepu svoticu novaca, koja je namijenjena lih u svrhe obogaćenja naše čitaonice. Na lutriji su materijalno sudjelovali vrlo živo naši drugovi drvodjelci, pa im se ovim putem na iskazanoj poztvornosti zahvaljujemo.

Bjelovar. U zadnje vrijeme izbijaju ovdje stvari, koje vrlo dobro nasjecaju u opstanak velikog broja naših drugova i njihovih familija. Uslijed „neimanja kredita“ otpušten je veliki broj drugova iz radionice i ložionice. Kažu nam, da je to samo stavljanje na besplatni „dopust“, t. j. dok stigne kredit. Nemamo ništa proti dopustu, od teškoga rada potrebni smo dopusta čim češće, nu ovaki dopusti znače isto što i otpust, jer se bez zarade, koja je kod nas radnika ovisna lih od rada naših ruku, ne može živjeti. Nama je najviše stalo do toga, da interesi radnika budu zaštićeni i da radnici budu čim prije povraćeni u posao, nu kod ovakog postupka sa podizanjem našeg saobraćaja da se u vremenu, koje je najpogodnije za popravak našeg strašno lošeg voznog parka, iznenada posao obustavlja i radnici šalju kući, moramo naglasiti, da je popred interesa rudničkog ugrožen i opći interes narodni, privredni i trgovački, jer znači ubijanje saobraćaja. Za upravu na našim željeznicama ovaj postupak znači isto što i nesavjesnost. Sve se to događa u vreme, kada se za nepotrebnu vojsku, žandare, policajce i činovnike iznalazi milijarde, kada g. ministri putuju u najskupljim brodovima i salonskim vozovima, a istodobno probijaju i vijesti o nekoj stotina miljunskoj prevari na štetu željeznice putem nesavjesnih literacija ugljena i inog materijala. U toj istoj vladi pako, koja sve to čini i pod čijom upravom se sve to čini, sjede i gospoda „čovječanski republikanci“ g. Stipice Radića, koja ni prstom ne miču, da se ovi štetočine i zlo sa nas otalja. Ovaj postupak nam je najživljim dokazom, kako je nužno biti organizovan, imati moćnu organizaciju, koja je jedina utočnica svih naših stradanja. Samo u vlastitoj organizaciji i vlastitoj moći leži nam spas.

Povodom otpuštanja radnika podnesena je na Direkciju u Zagrebu opširna postavka, u kojoj je zahtjevano, da se nužni krediti čim prije namaknu, a otpušteni radnici vrata u posao. Na postavku još nema odgovora ni znaka, šta misli Direkcija po tom pitanju učiniti. Mi i ovim putem zahtjevamo, da se toj postavci hitno udovolji. Neimanjem zarade otpušteni radnici bačeni su u najveće stradanje. Ako se to dogodi kod privatnog poduzeća, kojeg je vlasnik neutaživi kapitalista, tada nam je odpušt razumljiv: čim od radnika nema potpunog željenog viška vrednosti, on ga otpušta; ali kod države, u državnom poduzeću, to nikad nebi smio biti slučaj. Najmanje bi to smio da bude slučaj sa radnicima, koji dobro, i voljni su da rade. Ovaj postupak sa radnicima najbolje prikazuje, kako je i država samo jedna kapitalistička organizacija, koja ne preza ni pred uništenjem samog saobraćaja, ako

je to u interesu njezine klasne vladavine. U interesu njezine klasne vladavine je, kako Stipica kaže: „Za vojsku mora biti novaca“ . . . , a za saobraćaj i saobraćajne radnike — ako što ostane.

U skorom vremenu sazvat ćemo obću skupštinu željezničara, na kojoj ćemo se svima tim pitanjima opširno zabaviti. Za ovu skupštinu očekujemo govornika iz Zagreba ili Ljubljane. Ako se do tog vremena pitanje povračaja otpušten ne riješi povoljno, morat ćemo ga iznjeti i pred ostalu građansku javnost, jer pitanje rada ili nerada na željeznici nije samo naše željezničarsko, već opće. Istovremeno radit ćemo na ojačanju naših redova među željezničarima, jer, kako rekasmo, osim nas samih nitko nas drugi u zaštitu uzet ne će.

Op. ur. Pri sklepu lista smo doznali, da je intervencija naše organizacije pri direkciji u Zagrebu uspela in da so vsi prizadeti sprejeti nazaj v službu.

Skupščina bolniške blagajne.

Povodom imenovanja skupščinarjev smo konstatalirali, da med imenovanimi zastonj iščeš delavca, na kar se je neka organizacija ob nas obregnila, češ, če bi oni zmagali, bi bilo še več delavcev izvoljenih.

Kakšna mesta v upravnih odborih pa bi ti delavci dobili, je jasen dokaz, kakšne zastopnike je izvolila v odbore njih organizacija v Zagrebu.

V upravni odbor so izvolili:

2 uradnika statusa I
1 „ „ II
3 „ „ III

V nadzorni odbor so izvolili:

1 uradnika statusa I
1 „ „ II

Za delegate v Beograd:

1 uradnika statusa II
3 „ „ III
1 elekromonterja.

Zastonj iščeš tu zastopnike delavcev.

Kako pa izgleda pri nas:

V upravni odbor smo poslali tri sodruge delavce in sicer dva profesionista in enega pomožnega delavca. V nadzorni odbor smo poslali enega vlakovodjo in enega pomožnega delavca. Za delegate v Beograd smo poslali enega profesionista in enega sklad. delavca poleg enega prog. čuvaja, vlakovodje in enega uradnika.

Upravni odbor v naši direkciji se je konstituiral 12. februarja 1926 in sicer je uprava imenovala za predsednika g. inž. Müller-Petriča, za podpredsednika pa je bil izvoljen s. Jurij Stanko.

Upravni odbor bo delal odločno ter skušal odpraviti vse krivice; na vas, sodrug, pa je, da svoji organizaciji vsak nedostatek takoj sporočite!

Bolniška blagajna.

Izvršene intervencije:

Zagorje. Posl. del. P. A. dobi hranarino v par dneh. On pomotoma ni bil javljen, da je bolan.

Maribor I. Delavka M. K., ki se je poškovala dne 16. junija 1925, je dobila objavo glede nezgode dostavljeno te dni.

Grobelno. Po predpisih se ne sme plačati babične pomoči za nediplomirane babice, ker te sploh ne smejo vršiti pomoč in tudi ne računati. Izjema bi se naredila le v izredno nužnih slučajih. Ali tam ni diplomiranih babic na razpolago? Poročajte.

V teku so naslednje zadeve:

Dravograd. Nastavitev žel. zdravnika. Rešitev Vaše vloge od 22. septembra 1925, ki ste jo vložili na direkcijo.

Celje. Rešitev vprašanja ordinacijskih ur. Novomesto. Pritožba proti postopanju dr. Gostiša, dojiške podpore Rapuš, Krtn in Vodnik. Enako tudi glede Dr. Jambršak.

Ptuj. Nakazilo hranarine za pet sodrugov. O rešitvah obvestimo posamezne podružnice.

Predpisovanje zdravil.

Glede predpisovanja zdravil so se iz vseh krajev pošiljale pritožbe, češ da zdravnik delavca ali njegove družinske člane sploh ne preiščejo, da imajo že v naprej pripravljene recepte in da se izgovarjajo, da itak ne smejo nič predpisati, ker jim to brani direkcija, šef-zdravnik in ne vem še kdo.

Da se enkrat v tej stvari napravi red, opozorimo tem potom vse člane, da taki izgovori zdravnikov ne drže.

Vsak zdravnik je dolžan pregledati željezničarja ali družinskega člana, ko se javi bolnega, ter mu nato predpisati zdravilo. Enako ne drži, da zdravnik ne bi smel predpisati primerne zdravila.

Zdravnik je dolžan že po svoji službeni dolžnosti predpisati tako zdravilo, ki je primerno za dotično bolezen. Če je potrebno specialno zdravilo, ga lahko predpiše in sicer v nužni sili proti naknadnemu odobrenju šefzdravnika, drugače pa proti predhodni odobritvi. Vsi zdravniki imajo glede predpisovanja zdravil točna navodila

in vsak zdravnik, ki smatra za nujno potrebno predpisati specialna zdravila v kaki bolezni, bo to lahko zagovarjal.

Ker pa se dosti govori o specialnih zdravilih, povemo, da se da marsikatero specialno zdravilo sestaviti kemičnim potom, ki pa je enako dobro, a kljub temu za dve tretjine cenejše.

Preparat (specialno zdravilo) kot specialitete na primer stane 79 Din.

Isto zdravilo kot sestavina, samo da nosi patentiran naziv, stane 40 Din.

Če pa se naredi popolnoma enako zdravilo kemičnim potom (z receptom), pa stane le 18 Din.

Sodrug, upoštevajte naslednje:

Ko sem bolan, grem k svojemu željezniškemu zdravniku in ta me mora preiskati ter zapisati primerno zdravilo. Nastopal sem dostojno in vljudno, isto obnašanje pa zahtevam od g. zdravnika. Ako me zdravnik ne bo preiskal, bo vpil na me ali kaj drugega, bom to takoj javil svoji organizaciji, da bo ukrenila potrebne korake in mi zasigurala moje pravice.

Strokovni vestnik

Vročje osi.

V zadnjem času so se zelo pomnožili nedostaki pri vozovih in sicer prihaja skoro 50% popravljenih voz radi „vroćih osi“ v najkrašjem času zopet v delavnico.

Tedaj pa se je začelo tekanje po direkciji, švigale so brzojavke, odredjale so se celo komisije ter iskali zartotniki, ki namenoma kvarijo vozove.

Da bo uprava zvedela razloge teh nedostatak, povemo sledeće:

V delavnico se pošiljajo kot strokovnjaki mladi gospodje, ki so pravkar prišli iz šole; ti prihajajo na delo v belih rokavicah, so nekaki delovodje.

Ti določijo v oddelku za popravila voz, da se mora ta in ta dan popraviti 40 voz in ubogi delavci delajo in letajo iz kota v kot, si iščejo materijal, da vse skupaj zbijejo in da gredo vozovi ven. Drugi dan pa pride voz z vroćo osjo nazaj in nato se začne zmerjanje delavcev, da ne znajo delati, da delajo rezistenco itd.

Vprašamo direkcijo, ali je že te mlade delovodje preizkusila, kako znajo oni delati ključavničarska, kovaška in mizarska dela? Ali morda uprava misli, da bo dobro delo, ako se delovodja nanj ne razume? Preje so bili imenovani za delovodje profesionisti s 20 in več letno prakso v delavnici. Teško pa je delo danes, ako nam komandira kak gospod, ki sploh ne loči bora od smreke.

V kovačiji je bila preša, ki je preje pod dobrim strokovnim vodstvom vedno držala, ko pa so se strokovnjaki zamenjali, so se začele množiti nezgode in lepega dne se je preša razbila in sedaj bo dobro, ko bo stala nova kakih stotisoč dinarjev.

Nazadnje pa naj se pregleda materijal. Olje je tako gosto kot „ter“ in v krtačah, ki vlečejo olje, je taka volna, da ne potegne celih 14 dni olje skozi, kar se je s poizkusom dognalo.

Naj direkcija uredi delovodsko službu, nastavi res dobre strokovnjake, preskrbi materijal kot mora biti ter se o kakovosti na licu mesta prepriča.

Delavci naredi svojo dolžnost, naredi naj jo še uprava in uspeh bo takoj očividni.

Od kod zamude?

Zadnji čas se je pojavil velik nered v prometu, posebno pri tovornih vlakih, t. j. velikanske zamude od 4 do 10 ur, kar je neutemeljeno ter izvira samo iz nepravilne pron.etne manipulacije od strani nekaterih postaj, drugič iz neupoštevanja komercielnih in prometnih določb. Zaradi navedenih slučajev trpi najveć vlakospremnio osoblje, ker se mu jemlje pripoznani počitek doma, kakor tudi izven domicilne postaje, brez da bi bili za to kaj odškodovani.

Kako pride do teh zamud?

Zamude Zagreb-Sava nastanejo na sledeći način:

1. V Zagreb-Sava (Črnomorec) prihajajo vlaki popolnoma neranzirani; n. pr. vlaki 40, 42, 44, kateri so takorekoč namenjeni za inozemstvo, prihajajo v Črnomorec v takem stanju, da ako bi jih hotel kdo za nalašč tako skupaj sestaviti, bi jih ne mogel. Vrstni red vozov pri teh vlakih je naslednji: en voz ocarinjen, dva neocarinjena in nakazana carini Zagreb-Sava, prazna K za Trbovlje, zopet ocarinjen ali neocarinjen voz za Ljubljane sever, jug, živo,

koruza itd. Sedaj se mora misliti, v kakem času se tak vlak zranjira, in t. j. 50 do 60 voz. Tukaj se čisto jasno vidi, da se izhodne postaje že samo treh vlakov ne zmanjajo nič za prometne določbe ali pa njih osobe ni popolnoma nič podučeno, kako da imajo med potjo za manipulirati ter vozove po rajonskih številkah skupaj sestavljati, ker to vendar ni nobena težava. Ali je potem čuda, da Zagreb-Sava ne more nobenega vlaka pravočasno spraviti iz postaje. Tudi Zagreb gl. kol. mu pošlje ravno tako zmešan tovor s prestavljanim vlakom, dasi ima vendar svoj velik manipulacijski tovorni kolodvor.

2. Najnovejša manipulacija s skupinami od nekaterih uradnikov v Zagreb-Sava je pa ta, da sploh ne upoštevajo turnus naše direkcije, ali to delajo za nalašč ali iz zlobe, ne moremo še ugotoviti. Skupine uporabljajo popolnoma vse križem in sicer tako, da ljubljanske skupine določijo za mariborske vlake in mariborske skupine za ljubljanske vlake, zid. moške skupine pa tudi mešano. Ako se gosp. uradnika opomni na turnus, odgovori: „Vi ste določili za ovi vlak in basta.“ Postaja Zidanimost ne more od Zagreba nič naprej zvedeti, kaka skupina da pripelje vlak, ali je iz Maribora, Ljubljane, Zidanemosta in tako se postaja Zidanimost zatrpja.

3. Kako se sestavlja vlak v Zagreb-Sava. Prostorni nadziratelj dobi v pisarni od vozopisec napisane številke, ti in ti vozovi gredo z vlakom, sedaj se vlak sestavlja. Vlakovodja in en vozopisec si vlak zapisujeta po vrsti, kakor vozovi na vlak pridejo. Ko je vlak gotov, gre ta vozopisec račune izbirat po vrsti, kakor jih ima v svoji knjigi vpisane. Računov je pa na dveh ali treh kupih in tako jih izbira, si zaznamuje v svojo knjižico, potem dobi ta račun vlakovodja in od vlakovodje prevzame zopet drugi vozopisec, kateri napiše oddajni seznam. Ko vlakovodja vse zapíše, mora teži vlaka izračunati, da ve postaja ali ima vlak zadosti teže ali ne. Ko vlakovodja pove rezultat, se, ako je pretežak, vzame preteža proč, če je prelahak, se doda dopolnilna teža. Prostorni nadziratelj vzame ono število voz in jih nameče na vlak, ne da bi on mogel preje preračunati, koliko da lahko da vlaku, pač pa, ako zadene, je dobro, ako ne zadene, je tudi dobro. Torej s tako manipulacijo je izključeno, da bi vlak šel prav iz postaje; še v najmanjšem prometu niso šli prav, tem manj pa sedaj v izvozni sezoni.

Postaja Zidanimost: Že pred vojno je Zidanimost trpel, ker je komaj 12 rednih vlakov bilo med postajo Zidanimost-Zagreb, ne pa sedaj, ko jih je do 50 dnevno, še glavna proga zraven. Postaja Zidanimost bi se morala uporabiti samo, da se vlake hitro naprej spravi, ne pa, da se vlaki tam razpustijo in se postaja zaradi tega zatrpja in se vlake, kateri nimajo popolnoma nič tam za opraviti, ne more skozi spraviti, ker imajo postajo prenapolnjeno. V postaji Zidanimost bi se smeli edino nabiralniki razpuščati in še tisti bi morali direktni tovor puščati preje in sicer: Nabiralni vlaki iz Ljubljane v Trbovljah. Ker sedaj se na primer že dolgo časa godi, da nabiralni vlak 663 v postaji Zagorje pobere vse, kar je proti severu, D. in F. tovor pusti v Trbovljah, A. B. C. H. pa vleče v Zidanimost, vlak 687 pa na pol prazen za njim vozi. Nabiralnik večkrat v Zagorju s tem tovorom premika, vlak 687 pa stoji pri uvoznem sig. v Zagorju. Ali ni tu slabo zamišljena manipulacija vlakov? Zakaj ne bi mariborski nabiralniki v Celju ne puščali direktni tovor in bi v Zidanimost vzeli samo tovor za vmesne postaje za drugi nabiralnik. Zakaj se iz Zagreba taki vlaki vpeljujejo, da se v Zidanemostu razpuščajo? Sedaj, dokler je še ta vojni red, naj bi se v postaji Sevnici razpustili in tako postaja Zidanimost rešili preobilnega tovara. Zidanimost ni postaja za sestavo vlakov radi premalega prostora, ampak samo tranzitna postaja za vlake hitro naprej spravljati.

Ljubljana. Velika krivda postaje Ljubljana je tudi, da ne da samo velikih strojev ser. 170 za 1000 t in pa četrtega moža skupini, ker s tremi ne more biti zaviran na 9 odst. Ser. 35 stroji vozijo po večini v Zagreb, kateri imajo vlakovno težo 640 ton; torej ostane pri vsakem vlaku 360 t nazaj, pri treh vlakih za en vlak s 1000 t. Da je to velika ovira tudi za tovor naprej spraviti, je samo ob sebi razumljivo.

Dalo bi se nešteto takih nedostatkov navesti, kateri promet ovirajo. Za enkrat smo dve glavni oviri na postajah Ljubljana-Zagreb označili. Star vlakospremnik.

Pogodbni progovni delavci, pozor! Opozarjamo vse pogodbne progovne delavce, naše sodrude, da se tekom prihodnjih dni sigurno javijo pri svoji podružnici radi oddaje gotovih podatkov. Zadeva je za nje zelo važna.

Opozorilo podružnicam in članom glede bolniške blagajne. Da se bodo zamogli vsi nedostaki pri bolniški blagajni čimpreje popraviti, naročamo vsem podružnicam, da nam čimpreje sporoče vse razmere, ki so zdravstvenemu stanju železničarjev škodljive (n. pr. pomanjkanje ventilacij, stranišč, vode itd.) ter način, kako bi se dalo to odpraviti.

Glede pritožb članov, ako ne dobe hrarine, dečje opreme itd. ter prošnje za zobo-zdraviljenje in drugo, pa prosimo, da se ravnote točno po zadnji okrožnici.

Ocenjevanje progovnih delavcev. Ocene, ki jih vrše sedaj pri progovnih delavcev, se izvajajo v veliko krajih popolnoma pristransko ter izrecno proti tožadnim predpisom. Nekatero podružnico so nam poslale že dosti materiala. Pozivamo pa tem potam še vse ostale, da nam vsak slučaj zapostavljanja naših sodrugov in blatenje naše organizacije čimpreje sporoče ter navedejo tudi priče.

Naše intervencije.

Predpis davka delavskemu oseboju. Na ponovne intervencije smo v decembru 1925 dosegli, da je uprava povrnila krivično odtegnjeni davek delavskemu oseboju ljubljanske direkcije. Sedaj smo uspeli, da se ta davek povrne tudi provizionistom, ki so bili med tem pensionirani.

Ker pa so davčna oblastva v Ljubljani in okolici še naprej predpisovala davek oseboju, smo izvršili dve intervenciji pri direkciji in davčnem okrajnem oblastvu ter uspeli, da se je predpis teh davkov anuliral, ker je bil odmerjen po tabeli za privatne delavce. — Dvem pa je bil davek eksekutivnim potom iztirjan, nakar smo na našo intervencijo dobili naslednji odgovor:

Št. 61.353-26.

U. S. Ž. J.

Ljubljana.

Na dopis z dne 5. t. m. št. 61 se Vas obveščam, da smo se svoječasno obrnili na davčno okrajno oblastvo Ljubljana radi povrnitve davka, ki sta ga plačala Perat Franc, Št. Vid, in Smole Alojz, Udat.

Obehem se k našemu dopisu gor. št. v. dne 27. I. t. l. pošilja pod. št. še naknadni izkaz davčnega okrajnega oblastva Ljubljana z dne 25. I. 1926 ad št. 7 v vednost proti vrnitvi.

Administrativno pravno odelenje
Dr. Fatur s. r.

Glasom tega naknadnega seznama ni treba plačati še predpisane davka tudi pom. kurjaču Oblak, Borovnica, in nadkurjaču Garin, Borovnica, in sicer prvemu 105 Din, drugemu 550 Din.

Vlakospremnno oseboje. Na intervencijo v več zadevah vlakospremnega oseboja, vloženo koncem decembra, smo prejeli naslednji odgovor:

Na spomenico, ki ste jo predložili pod št. 57, se obveščate:

1. Zadeva povišanja kilometraže za spremljanje tovornih vlakov še ni rešena.
2. Razporedi vlakospremnega oseboja so sestavljeni tako, da odgovarjajo načelom osemurnega delavnika. Služba se preko te izmere podaljša le v izrednih primerih, ki so navedeni v Pravilniku za vršenje prometne službe.

3. Glede ureditve razmer v bivalnicah so prejele udeležene postaje primerna navodila, glede razmer v bivalnicah izven območja direkcije Ljubljana so bile druge direkcije odn. tuje uprave naprošene, da potrebno ukredujejo, da se nedostaki odpravijo.

4. Oseboju, ki je zaposleno pri reviziji potnikov, se po pravilniku določene nagrade izplačujejo točno in v redu. Direkcija doslej v zadevi ni prejela nikakih konkretnih pritožb.

5. Postaje so prejele nalogo, da malomarnosti vlakospremnikov, ki se ne obveščajo pravočasno iz odredbene knjige o novih naredbah, najstroje obravnavajo.

6. Pavšaliranje kilometraže (za predstavljane vlake, op. ured.) je neizvedljivo, ker takih pavšalov Pravilnik sporednih primadležnosti ne navaja.

7. Vlakospremnemu oseboju postaje Ljubljana gl. k. se doslej še ni odvzelo spremljanje nikakih vlakov, ki bi se jih bilo dodelilo v spremljanje postaji Ljubljana gor. kolodvor. V spomenici se navaja, da je s tem oškodovano oseboje postaje Jesenice, tako, da je ta točka spomenice neumljiva.

8. Zvaničnikom in služiteljem vseh p. n. službe je službena obleka za l. 1925 že razdeljena, drugi uslužbenci jo prejmejo, čim bo obika nabavljena.

9. Oseboje se dodeljuje k poedinim službenim poslom po službeni potrebi iz vidika primernosti ali neprimernosti poedincev za vršenje poedinih služb po obstoječih predpisih.

10. Izrabljanje preostalih dni odmora iz l. 1925 je urejeno z okrožnico 231-III-1925. p. n. načelnika saobračajnega odeljenja: Randl s. r.

K točki 7 pripominjamo, da se je v decembru 1925 odvzelo Ljubljana gl. kol. dva tovorna vlaka ter se jih dodelilo skupinam Ljubljana gor. kol., kar pa se je na našo intervencijo takoj tedaj ukinito.

Intervencija glede službe kretnikov v Ormožu je rešena, ter smo dostavili pismeni odgovor direkcije podružnici v vednost.

Zadeva Gaberc. Pismeni odgovor direkcije smo odstopili podružnici.

Plačanje narodnih praznikov delavcem. Ker je ministerstvo na naše intervencije glede plačanja državnih praznikov delavcem, na katere dneve mora delo počivati, neugodno odgovorilo, smo se obrnili potom URSS v Beogradu na Financijski odbor Narodne skupščine v Beogradu z naslednjo predstavko:

Financijski odbor Narodne skupščine Beograd.

Generalna direkcija drž. žel. je izdala pod F. O. bi. 7995/25 rešenje, s katerim odreja, da se na državne praznike ne dela, a da delavci za te dni ne dobijo plače.

Z ozirom na to, da so delavske plače na železnici neosporno nizke, bi to novo zmanjševanje zaslužka zelo težko vplivalo na razmere delavca. Popolnoma razumljivo je, da je rešenje o neplačanju državnih praznikov pri delavcih v splošnem izzvalo veliko razburjenje.

Ker pa med tem tako mnoga privatna podjetja, n. pr. grafična, trgovska, izplačujejo delavcem in nastavljenem za državne praznike polne plače, kakor tudi vsi nastavljenici drž. prom. naprav dobe za te dni redne prejemke, je povsem razumljivo in utemeljeno, da se tudi delavcem drž. prom. naprav za državne praznike zagarantirajo njih polni prejemki.

Prosimo financijski odbor, da odobri v budžetu za tekoče leto potrebne svote za izplačilo plač delavcem na državne praznike.

Dopisi.

Brežice. V nedeljo 31. januarja se je vršil v gostilni Grabner na kolodvoru v Brežicah sestanek, na katerem je poročal član bolniške blagajne sodrug Baraga. Razložil nam je potek prve skupščine dne 24. januarja v Ljubljani, prečital nam je vseh 13 predlogov, katere so izvoljeni skupščinarji predložili skupščini in kateri so bili brez debate sprejeti na skupščini. Tudi mi smo z veseljem pozdravili te predloge in želimo, da bi bili kaj kmalu uresničeni. Tudi mi na srce polagamo sodrugom delegatom za glavno skupščino v Beogradu, da zastavijo vse sile, da glavna skupščina v Beogradu te predloge sprejme in da se že enkrat napravi red v bolniški blagajni. Le žal nam je, da železničarji se ne brigajo za svoje najbolj vitalne interese, in vsem tistim, ki se bojijo posegati naše sestanke, povemo, da naša organizacija potrebuje odkritosrčnih, neustrašenih borcev, ker naša organizacija je razredno borbena.

Železničarska godba.

V nedeljo dne 7. marca bodo slavili mariborski železničarji vstajenje svoje godbe. To bo vesel zgodovinski dogodek. Po prevratu so naši nasprotniki napravili takozvano nacionalno revolucijo, s katero niso morda razlastili baronov, grofov in knezov ter kapitalistov v obče, ampak proletariat so oropali s tem, da so nasilno odvzeli delavcem ono, kar so si sami vstvarili ter desetletja posedovali, to je: Delavniško godbo. Namesto, da bi bili narodni gosposdije posegli v žepe ter si nabavili orage instrumente, so raje brezplačno ter nasilno odvzeli delavstvu godbo. Z instrumenti so seveda morali tudi godci, pod gotovimi razmerami, deloma pa tudi zato, ker ni bilo dovolj razredne zavesti. Postalni so sužnji nacionalizma. Ta fašistovski čin je velik del železničarjev težko prebolel. Bilo pa je takih, ki niso obupali, ampak ki so rekli: pustite korsarjem, naj imajo veselje, naj se izdivjajo, saj bo njihove pijanosti kmalu konec in mi pa si lahko preskrbimo novo godbo, ki mora biti imponentna in, kar je glavno, ki mora biti absolutna last razredno zavednega železniškega proletariata. No in to se je zgodilo! V nedeljo dne 7. marca 1926 bo, kakor že rečeno, občni zbor nove godbe, ki je že sposobna za nastop in ki bo tega dne nastopila prvič v svojih novih uniformah. Da je do tega prišlo, gre posebna hvala na požrtvovalnosti mnogih sodrugov, ki so kljub težkemu gmotnemu položaju žrtvovali po dve sto dinarjev in tudi več kot ustanovniki. Izredno velika zahvala pa gre vsekakor kapelniku Schönherrju. Godba bo v nedeljo ob dveh popoldan odkorakala iz Delavskega doma h „Gambriinu“.

Kako globoko se pade!

Dne 14. februarja 1926 smo priredili v Ljubljani internacionalno maškerado, kateri čisti dobiček je bil namenjen za ustanovitev železničarske knjižnice ter osiguranje strokovnih šol.

„Zveza jugoslovanskih železničarjev“ se je oficijelno čutila poklicano kot varuhinja nacionalizma in ne vemo kaj še vsega, da opozori ljubljancane, da ne bi posetili naše veselice, ter je poslala v ljubljanske časopise naslednjo notico:

Prejeli in priobčujemo: Nekaj pojasnila. V nedeljo prirede rdečkarji, pristaši II. in III. internacionale v Narodnem domu predpustno prireditev pod firmo „Internacionalna maškerada“ namesto prireditev internacionalcem. Čudno, da ravno v Narodnem domu. Leto in leta rolni ta kasta proti narodnosti, naprednosti itd., a sedaj se spravijo v Narodni dom,

da bi preslepili javnost in da bi bolj vleklo. „Ujedinjeni Savez železničara Jugoslavije“ ni identičen z „Udruženjem jugoslovanskih železničarjev“ (preje Zvezo), ki je najjača, nepolitična, samo strokovna železničarska organizacija. Ujedinjeni Savez železničara Jugoslavije je internacionala II. in III. — politična zmes socialističnih drobcev. — To konstatirajo in pojasnilo podamo zategadelj, da bo javnost informirana in znala ločiti nepolitično, strokovno organizacijo od politične internacionale. — Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev.

Sodbo o tem dopisu naj si naredo sodrugi sami. Mi gremo preko takih izpadov s preziranjem. Lansko leto smo imeli veselico v Ljudskem domu, letos v Narodnem domu, prihodnje leto v Unionu. Naša dolžnost pa bo, da pridemo čimpreje do svoje dvorane, da vsaj tu ne bomo motili Zveze v njenem miru. Lansko leto je bil nabit poln Ljudski dom že ob 9. uri zvečer, letos je bil ob istem času Narodni dom ter so tako ljubljancani dali jasno izraze svojemu mnenju in šli preko pozivov Zveze.

Veselični odbor pa se istočasno zahvaljuje za nenaročeno reklamo.

Naši shodi.

Javni železničarski shodi se vrše:
V nedeljo 7. marca 1926 v Novem mestu.
V nedeljo 14. marca v Dravograd-Meži in na Pragerskem.
V petek 19. marca v Sevnici in v Videm-Krško.
V nedeljo 21. marca v Celju in v Zidanem mostu.
V nedeljo 28. marca v Ormožu in Ptujju.
Čas, kraj in dnevni red je razviden iz plakatov. Dolžnost službe prostih sodrugov je, da se shodov udeležijo.

Občni zbori:

V nedeljo dne 7. marca 1926 se vrši redni občni zbor podružnice Logatec v društvenih prostorih „pri Doljaku“. Začetek točno ob 10. uri dopoldne. Udeležba vseh sodrugov dolžnost.

Sekcija kretniškega osob. Ljubljana sklicuje v nedeljo dne 7. marca 1926 v prostorih centrale na Turjaškem trgu 2 (Železničarski dom) točno ob 9. uri dopoldne občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročilo dosedanjega odbora, 2. položaj kretniškega osobja, 3. volitev novega odbora, 4. razno.

Drugovima iz Hrvatske, Bosne in Srbije na znanje!

Obzirom na veliki porast naše organizacije u Hrvatskoj i ostalim krajevima države, je plenarna sjednica USZJ zaključila, da začne izdavati „Ujedinjenog železničara“ i u hrvatskom jeziku te će izići prvi broj dne 15. marca 1926. Dopise nam šaljite svaki mjesec redovito do 10. toga i to na naslov:

Ujedinjeni savez železničara Jugoslavije
Ljubljana, Železničarski dom, Turjaški trg 2.

Centralni odbor USZJ.

Samo za železničarje

se bo vršilo v soboto dne 6. marca ob 20. uri v I. tovornem skladišču (v prostorih šole) postaje Ljubljana gl. kol. informativno predavanje „O alkoholizmu“. Predaval bo zdravnik dr. Fedor Mikič. — K obilni udeležbi vabi

društvo Treznost.

Književnost.

M. Beer-Štukelj. Karl Marx, njegovo življenje in njegove nauk. V založbi „Zadruga založba“ Ljubljana, Aleksandrova cesta, je izšla najboljša knjiga o marksizmu izpod peresa slovitega nemškega pisatelja Beera. Slovensko izdajo je priredil s. Ciril Štukelj. Ta knjiga je izšla v Nemčiji v dveh letih v štirih izdajah. Gotovo se bo tudi v Sloveniji razširila med one, ki jim je predvsem namenjena — med delovno ljudstvo. To delo ni navadna agitacijska brošura, temveč delo z globoko, poučno vsebino. Da navedemo le najvažnejša poglavja:

Marxova pomembnost. Njegovi starši in prijatelji. Dijaška leta. Vstop v življenje. Nastanek marksizma kot novega svetovnega naziranja. Revolucionarni duh 40. let in revolucija 1848. Marxovo delovanje v Angliji. Internacionala. Pariška komuna. Marxova smrt. Materialistično zgodovinsko naziranje. Razred, razredni boj in razredna zavest. Vloga delavskega gibanja in proletarska diktatura. Marxov gospodarski nauk itd.

Knjiga, ki obsega 120 strani velikega formata, stane le 20 Din in jo naročite železničarji pri „Ujed. Savezu Železničarjev“ v Ljubljani, Železničarski dom, Turjaški trg 2.

Razprodajalci imajo 25 % popusta. Vsem sodrugom priporočamo, da se knjigo naroče. Centralni odbor USZJ.